

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ДИЗАЙНУ
Навчально-науковий інститут культури і креативних індустрій

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

Методичні вказівки

до виконання кваліфікаційної роботи бакалавра для студентів спеціальності
023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
денної та заочної форм навчання

КНУТД 2024

Кваліфікаційна робота бакалавра: методичні вказівки до виконання кваліфікаційної роботи бакалавра для студентів спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, денної та заочної форм навчання / упор.: Дубрівна А.П., Рибченко О. Г. Київ.: КНУТД, 2024. – 37 с.

Затверджено на засіданні кафедри цифрового мистецтва
Протокол № 1 від 02.08.2024 р.

зав. каф. ЦМ

А. П. Дубрівна

ЗМІСТ

Загальні положення.....	4
Організація підготовки здобувачів вищої освіти до написання кваліфікаційної роботи.....	5
Вибір теми та складання плану кваліфікаційної роботи бакалавра.....	8
Структура кваліфікаційної роботи бакалавра	9
Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи бакалавра	14
Порядок захисту кваліфікаційної роботи бакалавра	18
Загальні критерії оцінювання дипломної бакалаврської роботи.....	19
Додаток А. Бланк титульного аркушу кваліфікаційної роботи.....	23
Приклад заповнення титульного аркушу кваліфікаційної роботи	24
Додаток Б. Бланк завдання на кваліфікаційну роботу.....	25
Приклад заповнення завдання на кваліфікаційну роботу.....	27
Додаток В. Приклад анотацій кваліфікаційної роботи	28
Додаток Г. Вимоги до оформлення та приклади подання списку використаних джерел відповідно до ДСТУ 8302:2015.....	29
Додаток Д. Приклад оформлення відгуку керівника кваліфікаційної роботи	32
Додаток Е. Приклад оформлення рецензії на кваліфікаційну роботу.....	33
Додаток К. Структура дипломної кваліфікаційної роботи	33
Додаток Л. Приклад оформлення реферату.....	34

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

На факультеті мистецтв і моди КНУТД здійснюється підготовка бакалаврів спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація денної та заочної форм навчання.

ОПП «Цифрове мистецтво» – шифри груп БЦМ(з), БЦМ(з)ск – кафедра цифрового мистецтва (зав. кафедри, к.мист., доц. Дубрівна А.П.).

Для отримання диплому про повну вищу освіту студентами, які навчаються у бакалавраті, виконується та захищається прилюдно на засіданні державної екзаменаційної комісії (ДЕК) кваліфікаційна робота бакалавра (далі – ДБР). У відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу в КНУТД» атестація осіб, що здобувають ступінь бакалавра, здійснюється Екзаменаційною комісією (ЕК) у формі захисту дипломної роботи або складання комплексного екзамену з фаху, що визначається освітньою програмою.

Бакалавр – це освітній ступінь, що здобувається на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь бакалавра здобувається за освітньо-професійною програмою.

Кваліфікаційна робота бакалавра (КРБ) – це кваліфікаційна робота, що виконується здобувачем вищої освіти на завершальному етапі навчання за певною освітньо-професійною програмою першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з використанням набутих інтегральних, загальних та фахових компетентностей, знань, умінь і навичок розв’язувати типові завдання з метою вирішення конкретної практичної або теоретичної проблеми.

Кваліфікаційна робота бакалавра – це самостійна науково-дослідна робота, яка виконує кваліфікаційну функцію та має засвідчити: професійний рівень кваліфікації випускника, вміння самостійно вести науковий пошук, застосовувати здобуті в Університеті знання для розв’язання типових науково-практичних завдань; засвоєння знань та їх систематизацію; наявність у студента навичок наукової роботи; здатність критично й креативно мислити та вміння аргументувати власну точку зору.

Метою виконання кваліфікаційного бакалаврського дослідження є поглиблене, комплексне опанування матеріалу і методів самостійного дослідження, послідовного викладання, а також практичного застосування теоретичних знань для розв’язання конкретних завдань.

Підготовка дипломної роботи передбачає виконання здобувачами вищої освіти таких **завдань**:

- поглиблення, систематизацію та закріплення знань, набутих у процесі навчання;
- розвиток навичок та умінь здійснення інформаційно-аналітичної, проектно-дослідницької діяльності для вирішення прикладних задач з тематики дослідження;
- закріплення та розвиток теоретичних знань за темою кваліфікаційної роботи на основі вивчення та систематизації сучасних спеціальних інформаційних джерел

вітчизняних та зарубіжних авторів, проведення її критичного аналізу, узагальнення історичного та гносеологічного аналізу;

- розвиток умінь вести науковий пошук, узагальнювати різні пропозиції (точки зору, методичні підходи, концепції), чітко аргументувати власну точку зору з досліджуваної проблеми;

- набуття вміння адаптації теоретичних положень, методичного інструментарію, викладеного в спеціальній літературі, передового досвіду науковців та практиків до умов діяльності об'єкту дослідження;

- закріплення практичних навичок проведення досліджень, формування його методичного забезпечення з урахуванням сутності поставленої проблеми та обмежень, що мають тісний зв'язок з діяльністю об'єкту дослідження;

- опанування навичками логічного, аргументованого та послідовного обґрунтування висловленої пропозиції стосовно проблеми, що вирішується, здійснення прогнозів на основі аналізу передпроектної інформації у предметній сфері дослідження, проведення планових і прогнозних розрахунків з використанням сучасного методичного забезпечення, оцінювання ефективності висловленої пропозиції;

- оволодіння системним підходом, сучасною методологією, методичним інструментарієм та технологічними прийомами обґрунтування власних пропозицій, оцінки їх наслідків, впровадження розроблених рекомендацій та пропозицій у практичну діяльність конкретного підприємства (організації, установи).

Організація підготовки здобувачів вищої освіти до написання кваліфікаційної роботи бакалавра

ДБР є важливою формою самостійної освітньої діяльності студента, у процесі якої він одержує знання, вміння та навички у веденні наукових досліджень. Вона є завершальним етапом навчальної та професійної підготовки майбутніх фахівців.

У процесі виконання дипломної бакалаврської роботи студент повинен виявити:

- знання загальнотеоретичних, професійно орієнтованих і спеціальних дисциплін, які розкривають теоретичні основи та практичні питання спеціальності;

- вміння добирати, систематизувати та обробляти інформацію відповідно до мети дослідження;

- вміння формулювати наукові висновки і обґрунтовувати конкретні пропозиції щодо вдосконалення досліджуваного об'єкту;

- вміння визначати і використовувати причинно-наслідкові зв'язки процесів та явищ у прикладній галузі.

ДБР має характеризуватися логічністю, доказовістю, аргументованістю і відповідати таким вимогам:

- містити теоретичний аналіз досліджуваної проблеми;

- містити самостійні дослідження, рішення, авторські або вторинні;

- бути презентованою на наукових конференціях;

- бути належно оформленою;
- мати всі потрібні супровідні документи;
- бути виконаною і поданою на кафедру в термін, передбачений графіком освітнього процесу Університету.

Обов'язковою складовою ДБР є:

- Участь в творчих конкурсах за фахом та/або реєстрація авторського права на твір;
- Апробація роботи на конференціях і семінарах за результатами наукового дослідження з публікацією тез або статті.

Здобувачу вищої освіти надається право самостійно обрати тему дипломної бакалаврської роботи згідно з тематикою, затвердженою на засіданні випускової кафедри. Крім того, дипломні бакалаврські роботи можуть виконуватися за тематикою, яку замовлятимуть державні установи, підприємства та підприємницькі структури, що уклали із закладом вищої освіти контракти на навчання студентів або мають із ним договори співпраці та співдружності. Студент за погодженням із керівником може запропонувати свою тему дослідження за умов відповідного обґрунтування доцільності її розробки (відповідно до попередньої власної науково-дослідницької роботи, до місця роботи, можливостей отримання потрібної інформації на об'єкті дослідження тощо).

ДБР виконується на основі поглибленого вивчення спеціальної вітчизняної та зарубіжної літератури, передового досвіду з обраної проблеми, а також результатів власних досліджень реального об'єкта. Робота повинна містити результати теоретичних, аналітичних та експериментальних досліджень.

ДБР має бути написана державною мовою. Важливим є дотримання основних вимог щодо наукового рівня дипломної бакалаврської роботи, її змісту, структури, форми викладення матеріалу, а також оформлення.

Основними етапами підготовки та виконання дипломної бакалаврської роботи є:

- призначення наукового керівника та затвердження тематики науково-дослідної роботи бакалаврів до початку переддипломної практики. Формується наказ про затвердження тем ДБР та призначення наукових керівників з урахуванням інформації, доведеної факультетами згідно графіку освітнього процесу у вигляді додатку до наказу для студентів **денної** та **заочної** форм навчання;
- робота з науково-інформаційними джерелами за обраним напрямом досліджень науково-дослідної роботи, виявлення наукової проблематики та формування бібліографії;
- отримання завдання і складання з науковим керівником календарного плану, який включає основні питання та терміни їх виконання;
- збір інформації про об'єкт дослідження на виробничій (переддипломній) практиці;
- опрацювання та викладення результатів досліджень, оформлення дипломної бакалаврської роботи та перевірка її науковим керівником, оформлення відгуку;
- призначення рецензента та рецензування ним дипломної бакалаврської роботи;
- перевірка відділом моніторингу якості підготовки фахівців та аналітичної роботи дипломної бакалаврської роботи на наявність ознак плагіату;

- допуск завідувачем випускової кафедри дипломної бакалаврської роботи до захисту в екзаменаційній комісії (не пізніше ніж за 7 днів до захисту);
 - захист дипломної бакалаврської роботи на засіданні екзаменаційної комісії.
- Здобувач вищої освіти освітнього ступеня бакалавр має право:
- вибирати тему дипломної бакалаврської роботи з числа запропонованих кафедрою або запропонувати власну тему з обґрунтуванням доцільності її розробки і можливості виконання;
 - отримувати консультації керівника та консультантів дипломної бакалаврської роботи ;
 - звертатися (в усній або письмовій формі) до голови екзаменаційної комісії, керівництва факультету, Університету та Міністерства освіти і науки України зі скаргами або апеляціями щодо порушення його прав.
- Обов'язками здобувача вищої освіти щодо виконання дипломної бакалаврської роботи є:
- відповідно до плану, надання на вимогу керівника необхідних матеріалів для перевірки;
 - обґрунтування прийнятих рішень, розрахунків, якість оформлення роботи та графічного матеріалу, їх відповідність методичним рекомендаціям, чинним нормативним документам та державним стандартам, положенням Університету;
 - дотримання календарного плану виконання дипломної бакалаврської роботи, своєчасне та адекватне коригування роботи відповідно до зауважень та рекомендацій наукового керівника;
 - представлення дипломної бакалаврської роботи на перевірку науковому керівнику у встановлений термін і після усунення зауважень повторно подання роботи керівнику для отримання відгуку;
 - особисте подання дипломної бакалаврської роботи рецензенту;
 - ознайомлення зі змістом відгуку наукового керівника і рецензії на дипломну бакалаврську роботу, та підготовка (за необхідності) аргументованих відповідей на зауваження під час захисту в екзаменаційній комісії;
 - наукові керівники або відповідальні від випускової кафедри подають дипломну бакалаврську роботу у відділ моніторингу якості підготовки фахівців та аналітичної роботи на перевірку ознак плагіату;
 - отримання необхідних підписів на завданні, а також резолюції завідувача кафедри про допуск роботи до захисту;
 - подання дипломної бакалаврської роботи до екзаменаційної комісії у термін, затверджений завідувачем кафедри;
 - своєчасне прибуття на захист дипломної бакалаврської роботи або попередження завідувача кафедри та голову екзаменаційної комісії (через секретаря) про неможливість присутності на захисті з зазначенням причини та наданням документів, які засвідчують її поважність.
- Складовою НДР здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти є практика, яка регламентується відповідним положенням та програмою практики

бакалаврів. До початку проходження переддипломної практики студент одержує завдання на дипломну бакалаврську роботу, де зазначається календарний план виконання кожної її складової та науково-дослідне завдання.

ДБР, яка не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, написана без дотримання змісту затвердженого плану, не містить обґрунтованих пропозицій, виконана з порушенням затвердженого графіку, містить ознаки плагіату до захисту не допускається. Студенти, які не виконали план індивідуальної роботи в повному обсязі, до захисту не допускаються.

Вибір теми та складання плану дипломної бакалаврської роботи

Тема дипломної бакалаврської роботи має відображати основну ідею, завдання, положення, які необхідно дослідити. Одним із критеріїв вибору теми дослідження має бути її актуальність щодо сучасних тенденцій розвитку науки і практики.

Тему дипломної бакалаврської роботи здобувач вищої освіти обирає із запропонованих кафедрою та погоджує її з науковим керівником. У темі дипломної бакалаврської роботи повинен бути вказаний предмет дослідження, який є складовою об'єкту наукового дослідження.

Назва дипломної бакалаврської роботи має бути по можливості короткою, точною та відповідати її основному змісту. Не слід допускати в назві роботи невизначених формулювань, наприклад: «Аналіз деяких питань ...», «Питання про ...», «Вивчення ...», «Матеріали до/по....».

Структура дипломної бакалаврської роботи

Для якісного виконання дипломної бакалаврської роботи у визначений термін слід враховувати складність процесу її написання.

Незалежно від обраної теми, структура дипломної бакалаврської роботи складається з таких елементів: вступна частина, основна частина та додатки.

Вступна частина дипломної бакалаврської роботи містить такі структурні елементи:

- титульний лист;
- завдання на дипломну роботу;
- анотація українською та іноземною мовами;
- зміст.

Основна частина містить такі структурні елементи:

- вступ;
- розділи та підрозділи;
- висновки.

Додатки розміщуються після основної частини.

Структура дипломної бакалаврської роботи складається з таких елементів: художній проєкт (виконаний у відповідних техніках і технологіях), пояснювальна записка та графічно-наочний матеріал.

Пояснювальна записка містить такі структурні елементи:

- титульний лист;
- завдання на дипломну роботу;
- анотація українською та іноземною мовами;
- зміст;
- вступ;
- основна частина (*структура та обсяг визначається в методичних рекомендаціях до написання ДБР випусковими кафедрами*);
- загальні висновки;
- список використаних джерел;
- додатки - графічно-наочний матеріал представлений у вигляді обов'язкових графічних документів та наочних матеріалів.

Написання дипломної бакалаврської роботи починається з дослідження літературних першоджерел. Студенту рекомендується проаналізувати наукові праці українських та зарубіжних вчених за тематикою дослідження, ознайомитися з чинним законодавством України, міжнародними актами, нормативно-інструктивним матеріалом, діючими стандартами, систематизувати і узагальнити знайдену інформацію для формування теоретичних положень.

Вступна частина включає: титульний лист, завдання, анотацію, зміст, вступ.

Титульний лист є першою сторінкою дипломної бакалаврської роботи (**додаток А**) і має обов'язково містити назву міністерства, навчального закладу, факультету, кафедри; повну тему (відповідно до наказу) і вид кваліфікаційної роботи, прізвище, ім'я та по батькові автора, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали наукового керівника, рецензента роботи; місто та рік захисту роботи.

Завдання на дипломну бакалаврську роботу (**додаток Б**) оформлюється на двосторонньому аркуші А4 та містить інформацію про навчальний заклад, факультет та кафедру; повну назву теми роботи (згідно з наказом), терміни її подання, зміст титульного листа (для ДБР), пояснювальної записки та графічно-наочного матеріалу, календарний план, підписи студента, консультантів (за необхідності) і наукового керівника та засвідчення відділом моніторингу якості підготовки фахівців та аналітичної роботи про результати проходження дипломної бакалаврської роботи на перевірку ознак плагіату.

В анотації, обсяг якої становить до 1300 знаків, зазначається прізвище та ініціали студента, назва дипломної бакалаврської роботи, основний зміст та результати дослідження, ключові слова (слова специфічної термінології за темою, які найчастіше зустрічаються у роботі) наводяться у називному відмінку. Кількість ключових слів 6-10. Анотація наводиться українською, та однією з іноземних мов (найчастіше – англійською). Приклад оформлення анотації наведено у **додатку В**.

Зміст включає: вступ; найменування усіх розділів (підрозділів) основної

частини; висновки; список використаних джерел; додатки із зазначенням сторінок.

У **вступі** розкривається суть та стан проблеми, актуальність теми, обґрунтовується необхідність її дослідження, вихідні дані для розробки теми, мета, завдання, предмет, об'єкт дослідження; методи дослідження, елементи наукової новизни та практична цінність отриманих результатів. Коротко зазначаються прізвища вчених (як вітчизняних, так і зарубіжних) і практиків, які розробляли проблему, що розглядається; зазначається відмінність отриманих результатів від існуючих вітчизняних та зарубіжних. Обсяг вступу, як правило, не повинен перевищувати 3-5 сторінок.

Актуальність теми подається у вигляді критичного аналізу та шляхів розв'язання проблеми, обґрунтовуючи значення роботи для розвитку певної галузі знань та діяльності.

Мета дослідження – запланований результат вирішення визначеної проблеми із використанням теоретичних, методичних і практичних положень та методів дослідження. Метою дослідження дипломної бакалаврської роботи є покращення властивостей, показників обраного об'єкта дослідження. Мета дослідження пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також з його кінцевим результатом і шляхом його досягнення. Не слід формулювати мету як «Дослідження...», «Вивчення...», оскільки ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Ключовими словами у формулюванні мети виступають дієслова в неозначеній формі (*дослідити, описати, здійснити, вивчити, розкрити тощо*) або відповідні віддієслівні іменники (*дослідження, опис*). Оскільки мета – це поняття ширше, ніж завдання, тут часто вживають означення *комплексний, всебічний (комплексне дослідження, всебічне вивчення), монографічний*. Мету слід формулювати якомога компактніше, бажано, щоб у ній проглядалася головна думка наукової розвідки, а при визначенні завдань не доводилося іншими словами повторювати вже сказане – мету.

Завдання дослідження визначаються поставленою метою і являють собою конкретні послідовні шляхи вирішення проблеми. Завдання необхідно формулювати якомога ретельніше, оскільки опис їх вирішення має скласти зміст розділів бакалаврської роботи. Це важливо і тому, що назви розділів, як правило, узгоджуються з формулюванням завдань дослідження.

Методи дослідження – це спосіб набуття достовірних наукових знань, умінь та практичних навичок у різних сферах діяльності. Подається перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Перераховувати їх треба не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів.

Елементи наукової новизни одержаних результатів. Дається короткий виклад нових наукових положень (рішень), запропонованих здобувачем вищої

освіти особисто.

Кожне наукове положення чітко формулюють, підкреслюючи його основну сутність і зосереджуючи особливу увагу на рівні досягнутої при цьому новизни. Сформульоване наукове положення повинно читатися і сприйматися легко й однозначно (без нагромодження дрібних і таких, що затемнюють його сутність, деталей та уточнень).

Слід чітко формулювати мету роботи, лаконічно викладати завдання, які необхідно виконати для її досягнення. Доцільно виділити нові наукові положення або практичні рекомендації, які запропоновані у дослідженні студентом особисто, а також види їх апробації. Виклад змісту кожного питання дипломної бакалаврської роботи має бути доказовим, пояснюваним та науково аргументованим. Теоретичні положення повинні ґрунтуватися на конкретних матеріалах реальної дійсності, а приклади бути типовими.

Інформація про результати дослідження: виступи на науково-практичних конференціях, участь в інших наукових та творчих заходах, публікації в наукових виданнях, зазначається у вступі.

В залежності від характеру та сутності проведеного дослідження елементи наукової новизни дипломної бакалаврської роботи можуть формулюватись таким чином: наявність комплексного, загальнотеоретичного підходу до вивчення об'єкта дослідження і розробкою студентом авторських методик вирішення проблеми, пов'язаної з предметом дослідження.

Практичне значення одержаних результатів. Подаються відомості про використання результатів дослідження або рекомендації щодо їхнього використання, висвітлюються результати практичного застосування отриманих результатів або рекомендації щодо їхнього використання. Це можуть бути нові мистецькі рішення, способи, технології, форми, методи, тобто те нове, що дає виконана ДБР для практики роботи тієї чи іншої галузі із зазначенням ступеня готовності до використання або масштабів використання.

Необхідно коротко повідомити про впровадження результатів дослідження, назвавши організації, в яких здійснена реалізація, форми реалізації та реквізити відповідних документів. А також підкреслити корисність того або іншого заходу для суспільства, держави.

Апробація результатів дослідження. Подаються відомості про участь здобувача вищої освіти у міжнародних, всеукраїнських науково-практичних конференціях, круглих столах, творчих конкурсах, художніх виставках тощо. Необхідно зазначити назву конференції або конкурсу, місто, термін проведення.

Публікації. Наводиться інформація про кількість опублікованих здобувачем вищої освіти наукових праць за темою дипломної бакалаврської роботи, загальний їх обсяг. Зазначається кількість наукових праць та їх загальний обсяг, опублікованих у наукових фахових виданнях, у матеріалах конференцій та інших виданнях.

Структура і обсяг роботи. Наприклад: ДБР складається зі вступу,

розділів, висновків, списку використаних джерел (50 найменувань) та додатків.

Загальний обсяг бакалаврської роботи складає 60-65 сторінок комп'ютерного тексту (без додатків).

Основна частина дипломної бакалаврської роботи складається з розділів, підрозділів (якщо необхідно пунктів, підпунктів), які мають бути пов'язані між собою, а матеріал викладений послідовно та логічно, із критичним аналізом теоретичних положень/ статистичних даних/ інформації за результатом аналізу джерел науково-технічної інформації. Основному тексту кожного розділу може передувати короткий опис обраного напрямку та обґрунтування методів дослідження, що застосовуються у цьому розділі.

В кінці кожного розділу рекомендується сформулювати висновки зі стислим викладенням наведених у ньому наукових і практичних результатів. Кожний розділ дипломної бакалаврської роботи, починається з нової сторінки.

В першому (аналітичному) розділі наводиться огляд літератури за темою, вибір напрямів дослідження, визначається сутність предмету досліджень. В огляді літератури здобувач вищої освіти окреслює основні етапи розвитку наукової думки за обраною проблемою. Стисло, критично висвітлюючи роботи попередників, студент повинен назвати ті питання, що залишились невирішеними, і, отже, визначити свої завдання в розв'язанні проблеми.

Слід звернути увагу на те, що цитуючи будь-яке джерело інформації, необхідно обов'язково робити **посилання** на нього, оскільки це є предметом інтелектуальної власності його автора. Залежно від теми роботи та об'єкта дослідження можуть бути наведені порівняльні оцінки різних методів дослідження, методик розрахунків, певних показників тощо. В першому (теоретичному) розділі рекомендується проаналізувати дані, що опубліковані у відповідних енциклопедіях, монографіях, довідниках, різних джерелах, зарубіжних виданнях, у т.ч. з наукометричної бази Scopus чи Web of Science.

Обсяг першого розділу не повинен перебільшувати 25% загального обсягу дипломної бакалаврської роботи.

В другому (проектному) розділі викладаються програма (схема, послідовність) дослідження, загальні методики та основні методи використаних досліджень; алгоритм визначення основних художніх рішень, результати досліджень у вигляді концепції мистецького проєкту.

Студент на основі аналізу всієї зібраної інформації, відповідних розрахунків, експериментів узагальнює результати власних досліджень, *визначаючи свій особистий внесок у вирішення проблемних питань.*

Обсяг другого розділу не повинен перебільшувати 30% загального обсягу дипломної бакалаврської роботи.

В третьому розділі (реалізація художнього проєкту) наводять інформацію технологічного змісту, в якій наводяться пропозиції стосовно рекомендованих способів та методів створення обраного об'єкта дослідження в цілому або його окремих складових. Такі пропозиції супроводжуються конкретними даними,

що спираються на об'єктивну інформацію (з посиланням на її джерело), власні експериментальні дослідження з обґрунтованим формулюванням тверджень і мати реалістичний характер. Студент може зазначити, які методи, моделі, програмні засоби при цьому використано або доцільно використовувати в майбутньому.

Обсяг третього розділу не повинен перебільшувати 25% загального обсягу дипломної бакалаврської роботи.

Обсяг розділів залежить від освітньої програми бакалавра, обраної теми, визначених завдань, специфіки дослідження.

Назву питань, структуру розділів дипломної бакалаврської роботи студент разом з науковим керівником може змінювати.

Розподіл обсягів між структурними частинами дипломної бакалаврської роботи – вступ, основна частина, висновки, визначається в методичних рекомендаціях до написання дипломної бакалаврської роботи випусковими кафедрами.

Загальні висновки є підсумком проведеної роботи. Висновки подаються у вигляді окремих лаконічних положень та рекомендацій, які розроблені в результаті виконаних досліджень. Важливо, щоб висновки відповідали поставленим завданням. У висновках слід зазначити не тільки позитивне, що вдалося виявити в результаті вивчення теми, а й недоліки та проблеми, а також конкретні рекомендації щодо їх усунення. Основна вимога до загальних висновків – не повторювати зміст вступу, основної частини роботи і висновків, зроблених у розділах. **Текст висновків може поділятися на пункти.**

До **списку використаних джерел** слід включати джерела, на які у тексті є посилання, та які використано при викладанні тих чи інших наукових положень. Список складається із законодавчих актів, нормативних документів, вітчизняної та зарубіжної наукової, навчально-методичної та спеціальної літератури, фахових періодичних видань, електронних ресурсів Інтернет (**Додаток Г**). Кількість наведених бібліографічних джерел у переліку повинна бути в межах – $(50) \pm 5$, в т.ч. не менше 75% літературних джерел за останніх 10 років.

Додатки розміщуються після списку використаних джерел. Вони мають включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття роботи (таблиці, графіки, глосарії, методики, ілюстрації, ескізи та замальовки, фотографії результатів тощо) і наводяться тільки в разі необхідності, якщо ця інформація не може бути поміщена безпосередньо у тексті роботи (в тому числі якщо їх розмір перевищує 2 повні сторінки).

Обов'язковим є наведення у додатках ксерокопій статей, авторських свідоцтв, довідок про участь у наукових конференціях, творчих професійних всеукраїнських конкурсах, виставках тощо.

Рекомендований обсяг ДБР складає від 60 до 65 сторінок друкованого тексту (у т.ч. обсяг таких складових, як вступ та загальні висновки). До цього обсягу не включають список використаних джерел та додатки. Допускається

незначне відхилення в межах обсягу ДБР в рамках відповідного дослідження.

Вимоги до оформлення дипломної бакалаврської роботи

ДБР має бути написана українською літературною мовою, без зловживань (наприклад, запозичення наукових термінів, цитат зі статей, монографій, підручників та з мережі Інтернет без певних посилань на них). Робота не повинна носити компілятивний характер.

При оформленні дипломної бакалаврської роботи слід дотримуватися вимог єдиної конструкторської системи ЄСКД.

Набір тексту ДБР здійснюється на комп'ютері через 1,5 міжрядкових інтервали (29-30 рядків на сторінці), друк – на принтері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм); шрифт текстового редактора – Word Times New Roman чорного кольору. Висота шрифту – 14 мм. Поля: зліва – не менше 25 мм, справа – не менше 10 мм, зверху і знизу – не менше 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту – однаковою.

Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту по центру сторінки (без крапки).

Сторінки роботи нумеруються арабськими цифрами (без знака №) у *правому верхньому куті аркуша*.

Першою сторінкою роботи є титульна, яка враховується в нумерацію, але не нумерується.

Текст *основної частини* ДБР(П) поділяють на розділи, підрозділи (можливо пункти, підпункти). Кожний *розділ* починають з нової сторінки.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ» без крапки, а потім з нового рядка друкують заголовок розділу великими літерами.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера підрозділу ставиться крапка, (наприклад: «2.3.» – третій підрозділ другого розділу), за якою у тому ж рядку зазначають заголовок підрозділу. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Наприкінці заголовка крапки не ставлять.

В окремих випадках у дипломній бакалаврській роботі підрозділи можуть бути поділені на пункти, які нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера ставиться крапка, наприклад: «1.3.2.» (другий пункт третього параграфа першого розділу).

Фактичні та статистичні дані наводяться в однакових одиницях виміру: абсолютних (грн, дол. США, т, м, шт., г, ккал та інші) або відносних (%).

Оформлення посилань. Посилання в тексті на джерела наводять у квадратних дужках із зазначенням джерела.

При опрацюванні літератури, періодичних видань та складанні записів, слід звернути увагу на те, що вони можуть бути повними і точними (дослівно) або скороченими (короткий виклад). Так, наприклад, можна зробити: детальний запис основних положень робіт, фактичного матеріалу тощо; короткі записи зі своїми роздумами або без них; виписки у вигляді цитат.

Під час роботи з різними джерелами (наукова та навчальна література, періодичні видання) студент виписує цитати. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо скорочення може спотворити зміст, викладений автором. У теоретичній частині на одній сторінці тексту можна наводити 2-3 цитати різних авторів.

Загальні вимоги до цитування такі:

- 1) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в граматичній формі, в якій він поданий в джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;
- 2) цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні авторського тексту позначається трьома крапками, які можуть ставитися на початку, всередині та в кінці цитати;
- 3) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;
- 4) при непрямому цитуванні (переказ, виклад думок інших авторів своїми словами) слід бути максимально точним щодо думок автора, коректним в оцінюванні його результатів і робити відповідні посилання на джерела;
- 5) цитування повинно бути оптимальним, враховуючи, що надмірне цитування створює враження компілятивності, а недостатнє – знижує наукову цінність викладеного матеріалу.

Рекомендується робити посилання на останні видання авторів, публікації, з яких запозичені матеріали або окремі результати. На більш ранні видання можна посилатися у тих випадках, коли праці, в яких міститься необхідний матеріал, не перевидавалися.

Ілюстрований матеріал (окремі слова і вирази) наводять курсивом, в лапках (також курсивом) подають цитати з посиланням на автора та через кому на сторінку (прямим шрифтом).

Наприкінці дипломної бакалаврської роботи наводиться *список використаних джерел*. Рекомендована кількість назв – **не менше 45**. До цього списку включаються всі публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Всі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані.

При складанні списку використаних джерел необхідно дотримуватися Національного стандарту ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. (додаток Г).

Визначення і добір матеріалу для наукового дослідження студент

здійснює самостійно, консультуючись із науковим керівником. Важливим етапом є визначення необхідних джерел (нормативних, статистичних, звітних, публікацій у періодичних виданнях тощо) основної та допоміжної літератури, насамперед монографічних досліджень, які мають розділи, що стосуються окремих питань роботи.

Оформлення допоміжних матеріалів:

До допоміжних матеріалів відносять: *ілюстрації* (схеми, діаграми, графіки, креслення, рисунки тощо), *формули*, *таблиці*, *додатки*.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номеру розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Наприклад: рис. 1.2 (другий рисунок першого розділу). Номер, назва ілюстрації та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією, вирівнюючи по центру. Якщо в роботі подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Рисунки слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому він згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі рисунки мають бути посилання в тексті. При цьому слово «рисунок» пишуть скорочено, наприклад: «... на рис. 1.2.». У повторних посиланнях на рисунки скорочено пишуть слово «дивись», наприклад: «див. рис. 1.2».

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, таблиця 3.1 (перша таблиця третього розділу).

Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання в тексті. При цьому слово «таблиця» пишуть скорочено, наприклад: «... у табл. 1.2.». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації скорочено пишуть слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.2».

Слово «Таблиця» вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть: «Продовження таблиці» із зазначенням номера таблиці.

У таблиці слід обов'язково зазначати одиницю виміру (відповідно до стандартів); числові величини повинні мати однакову кількість десяткових знаків.

Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не наводяться, то в ньому ставиться прочерк (□).

Формули нумерують у межах розділу. Номер формули складається з

номера розділу та порядкового номера формули в розділі, відокремлених крапкою. Номери формул пишуть біля правого поля сторінки на рівні відповідної формули у круглих дужках, наприклад: (2.1) (перша формула другого розділу). Посилання на формули зазначають порядковим номером формули в дужках, наприклад: «... у формулі (2.1)».

Додатки оформлюються як продовження дипломної бакалаврської роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті.

До додатків рекомендується включати матеріал, який:

- є необхідним для повноти звіту, але включення його до основної частини звіту може змінити впорядковане й логічне уявлення про роботу;
- не може бути послідовно розміщений в основній частині звіту через великий обсяг або способи відтворення;
- може бути вилучений для широкого кола читачів, але є необхідним для фахівців даної галузі.

Наприклад, додаткові ілюстрації або таблиці; протоколи експериментальних досліджень, анкети, тести, програми; інструкції та методики; опис алгоритмів і програм розв'язання задач на ПК, які розроблені у процесі роботи над дослідженням; ілюстрації допоміжного характеру.

Кожний додаток друкується з нової сторінки.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. З правого боку рядка малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток. Наприклад, Додаток А.

Додатки позначаються великими літерами української абетки, за винятком Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад, Додаток А, Додаток Б.

Текст кожного додатка може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому випадку перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку. Наприклад: А.2 – другий розділ дод. А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу додатку В.

Ілюстрації, таблиці та формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка. Наприклад: рис. Д.1.2 – другий рисунок першого розділу дод. Д; формула (А.1) – перша формула додатка А. У разі якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому кутку зазначається «Продовження Додатку А...».

Порядок захисту дипломної бакалаврської роботи

Атестація здобувача вищої освіти передбачає захист дипломної бакалаврської роботи, яка є підсумком навчання в бакалавраті. До захисту дипломної бакалаврської роботи допускаються студенти, які успішно склали заліково-екзаменаційні сесії, пройшли всі види практик, що передбачені навчальним

планом, захистили звіти з них та виконали всі види науково-дослідної роботи, що передбачена індивідуальним планом та додатком до індивідуального плану бакалавра.

ДБР подається науковому керівникові для перевірки змісту та структури у строки, визначені у завданні на виконання роботи, але не пізніше 14 днів до засідання екзаменаційної комісії.

Науковий керівник перевіряє відповідність оформлення роботи встановленим вимогам та надає відгук про дипломну бакалаврську роботу. Зразок структури та оформлення відгуку на дипломну бакалаврську роботу наведено у **додатку Д**.

Студент готує і подає на перевірку керівнику реферат для розміщення в репозитарії КНУТД (**додаток Л**).

Після розгляду науковим керівником ДБР разом з відгуком за 10 днів до захисту направляється на рецензування. Для ДБР рецензент призначається з числа науково-педагогічних працівників випускової кафедри. Для проведення рецензування також можуть залучатися зовнішні провідні фахівці підприємств, організацій і установ, наукові, науково-педагогічні працівники інших структурних підрозділів університету або закладів вищої освіти. Зразок структури та оформлення рецензії на дипломної бакалаврської роботи наведений в **додатку Е**. Рецензент має підписатися із зазначенням свого прізвища, ім'я та по батькові, місця роботи і посади, яку займає. Рецензія додається до конверта з іншими супровідними документами.

Захист дипломної бакалаврської роботи відбувається прилюдно на засіданні екзаменаційної комісії.

Студент готує доповідь на 4-6 хвилин з використанням необхідного ілюстративного матеріалу у вигляді роздаткового матеріалу або презентації. Перевищення регламенту небажане. Структура доповіді зазвичай повторює структуру роботи і включає актуальність теми та постановку задачі (~1 хв); основні мистецькі та технологічні рішення (2-4 хв); висновки (1 хв).

Доповідь повинна відобразити: обґрунтування актуальності теми, мету і завдання роботи, основні творчі розробки автора, акцентувати елементи наукової новизни. Особливе місце має бути відведене обґрунтованим пропозиціям і рекомендаціям та оцінці їх ефективності.

Наочні матеріали мають послідовно ілюструвати доповідь студента і забезпечувати повноту висвітлення всіх положень, які виносяться на захист.

Ілюстративний матеріал представляється у вигляді: наочної ілюстрації відповідних тверджень під час доповіді (таблиць / графіків / слайдів / формул тощо), зміст та якість якого перевіряє науковий керівник. Кількість примірників роздаткового матеріалу повинна відповідати кількісному складу комісії.

Бажаним є представлення на захисті результатів дослідження у вигляді презентації, розробленої в програмі Microsoft Office PowerPoint з використанням мультимедійних засобів.

Основні рекомендації підготовки презентації PowerPoint:

Рекомендується підготувати стільки слайдів, скільки буде потрібно для освітлення всіх основних питань у межах відведеного часу.

Не рекомендовано перевантажувати слайди формулами і словами; потрібно знайти оптимальну наочну форму. У середньому насиченість одного слайда інформацією повинна бути еквівалентна 7-15 рядкам тексту.

Бажано, щоб кожен слайд мав заголовок – назву: «Постановка завдання», «Структурна схема системи» тощо. На першому слайді зазвичай дається назва теми та прізвище автора, на останньому – перераховуються основні результати (висновки).

Слайди презентації повинні мати нумерацію у правому верхньому куті, починаючи з другого.

При оформленні слайдів слід дотримуватися єдності стилю всієї презентації. Графічне рішення презентації повинно бути ефективним, але не химерним, не слід зловживати ефектами анімації. Вид, розмір і колір шрифту повинні бути правильно підібрані.

Загальні критерії оцінювання дипломної бакалаврської роботи

Автор дипломної бакалаврської роботи має продемонструвати: вміння логічно та аргументовано викладати матеріал, коректно використовувати статистичні, математичні та інші методи наукового дослідження, проводити експерименти; володіння навичками узагальнення, формулювання висновків; вміння працювати літературними джерелами.

Критеріями оцінювання дипломної бакалаврської роботи є:

- чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного завдання
- плану і теми роботи в цілому;
- науковість стилю викладання;
- відсутність орфографічних і синтаксичних помилок;
- правильне оформлення роботи відповідно до державних стандартів (при значних відхиленнях від встановлених вимог робота може бути взагалі недопущена до захисту).

Оцінюючи дипломну бакалаврську роботу, екзаменаційна комісія враховує не лише якість самого наукового дослідження, його наукову новизну, практичну значущість, вміння захистити сформульовані положення та висновки, але й оформлення, відповідно встановленим вимогам.

Кваліфікаційна робота, в якій: глибоко і добре аргументовано обґрунтовано тему; має місце чітке формулювання та розуміння досліджуваної проблеми; широко і правильно використано літературу, що стосується теми; застосовано аналітичні методи; зроблено власні дослідження і на їх основі -аргументовано висновки та обґрунтовано пропозиції, а також здійснено реалізацію власних розробок за темою дослідження, може бути оцінена на «відмінно» (90-100 балів - А).

Кваліфікаційна робота, в якій зроблено власне оцінювання використаних літературних джерел, самостійно проаналізовано підібраний матеріал, зроблено висновки та сформульовано пропозиції, але вони не є достатньо аргументованими, зміст дослідження та хід захисту вказують на наявність практичних навичок роботи студента в даній області, може бути оцінена на «добре».

Добре (82-89 балів - В). Тема кваліфікаційної роботи розкрита, але є окремі недоліки непринципового характеру: використано менше 75% літературних джерел за останніх 10 років видання; елементи новизни та практичного значення не зовсім чітко виражені; недостатньо використані інформаційні матеріали; робота загалом оформлена згідно з чинними вимогами, але має окремі незначні недоліки; є незначні зауваження в рецензії або відгуку наукового керівника; доповідь на захисті логічна, але відображає не всі змістові акценти роботи, відсутнє представлення матеріалів у вигляді презентації; відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії правильні.

Добре (74-81 бал - С). Тема кваліфікаційної роботи розкрита, але є окремі недоліки принципового характеру: поверхово проаналізовані літературні джерела; елементи новизни та практичного значення не мають чіткого вираження; робота загалом оформлена згідно з чинними вимогами, проте містить окремі недоліки; є окремі зауваження в рецензії та відгуку наукового керівника; недостатньо використані інформаційні матеріали; доповідь логічна, але відображає не всі змістові акценти роботи, відсутнє представлення матеріалів у вигляді презентації; відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії в основному правильні.

Кваліфікаційна робота, в якому розкрито тему, прореферовано необхідні літературні джерела, проаналізовано відповідні інформаційні та статистичні бази даних, проведено експеримент або здійснено власну мистецьку розробку, сформульовано висновки без необхідного їх обґрунтування; наукові праці, необхідні для всебічного вивчення проблеми, використані в обмеженому обсязі; помітна нестача компетентності студента в даній галузі знань; оформлення роботи з елементами недбалості; відгук наукового керівника та зовнішня рецензія позитивні, але із суттєвими зауваженнями; захист роботи показав задовільну професійну підготовку здобувача вищої освіти, але обмежену схильність до наукової роботи, допускається до захисту, але не може бути оцінена вище, ніж «задовільно».

Задовільно (64-73 бали - D). Тема кваліфікаційної роботи в основному розкрита, але є окремі недоліки змістового характеру: в аналітичній частині спостерігається надлишок елементів описовості; висновки сформульовані з надмірною узагальненістю; добір інформаційно-ілюстративних матеріалів (таблиці, графіки, схеми тощо) не завжди вмотивований; є зауваження щодо оформлення роботи; рецензія та відгук наукового керівника містять зауваження; окремі відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії не зовсім чіткі.

Кваліфікаційна робота, в якій тема представлена в загальному вигляді; судження з досліджуваної проблеми не завжди компетентні; мають місце неточності та невірні висновки з досліджуваної літератури, оформлення роботи з

помітними відхиленнями від прийнятих вимог; відгук наукового керівника та рецензія із зауваженнями, але дають можливість публічного захисту, допускається до захисту, але не може бути оцінена вище, ніж «задовільно».

Задовільно (60-63 бали - E). Тема кваліфікаційної роботи в основному розкрита, але є чисельні недоліки змістового характеру: теоретичний розділ має реферативний характер, не містить аналізу підходів до висвітлення

Задовільно (60-63 бали - E). Тема кваліфікаційної роботи в основному розкрита, але є чисельні недоліки змістового характеру: теоретичний розділ має реферативний характер, не містить аналізу підходів до висвітлення проблем, заявлених у темі дипломної роботи; в аналітичній частині спостерігається надлишок елементів описовості; висновки сформульовані з надмірною узагальненістю; добір інформаційно-ілюстративних матеріалів (таблиці, графіки, схеми тощо) не завжди вмотивований; є зауваження щодо оформлення роботи; подані в роботі авторські наукові положення і пропозиції щодо їх практичного використання та реалізація обґрунтовані непереконливо; рецензія та відгук наукового керівника містять суттєві зауваження; не всі відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії правильні.

Незадовільно (35-59 балів – FX). Тема кваліфікаційної роботи розкрита поверхово, є такі недоліки: зміст роботи не відповідає темі; немає огляду сучасних літературних джерел з обраної теми; у роботі переважають описовість і реферативність, відсутня системність; є численні зауваження щодо оформлення роботи; висновки не видаються достовірними; рецензія та відгук наукового керівника містять принципові зауваження; відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії неточні, неповні або неправильні.

Незадовільно (0-34 балів - F), якщо: кваліфікаційної роботи виконана не самостійно; структура роботи не відповідає вимогам; зміст роботи не розкриває її теми; робота вкрай недбало або неправильно оформлена.

Результати захисту кваліфікаційної роботи освітнього ступеня бакалавра оцінюються за 100-бальною шкалою Університету, яка відповідно переводиться в національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу ЄКТС.

У випадках, коли захист кваліфікаційної роботи визнається незадовільним, екзаменаційна комісія встановлює, чи може здобувач вищої освіти подати на повторний захист дипломну роботу з доопрацюванням, чи він зобов'язаний опрацювати нову тему, визначену відповідною кафедрою.

Дипломна робота у встановленому порядку повинна пройти перевірку на ознаки плагіату. Робота подається у відділ моніторингу якості підготовки фахівців та аналітичної роботи у визначений термін у друкованому вигляді та на електронному носії в повному обсязі з дотриманням основних вимог щодо написання за наявності підписів студента, керівника та рецензента.

Робота, яка не пройшла перевірку на ознаки плагіату, до захисту не допускається і рішенням екзаменаційної комісії знімається з розгляду, виставляється незадовільна оцінка.

Повторний допуск до захисту з новою темою можливий через півроку. Рішення щодо підсумкового оцінювання приймається більшістю голосів

Членів екзаменаційної комісії за результатами публічного захисту з урахуванням висновків наукового керівника та рецензента.

Здобувач вищої освіти, який не захистив у встановлений термін дипломну роботу має право на повторну атестацію в наступний термін роботи екзаменаційної комісії протягом трьох років після закінчення Університету.

Студент, який отримав на захисті кваліфікаційної роботи незадовільну оцінку, має бути відрахований з Університету, і в цьому випадку йому видається академічна довідка встановленого зразка. За ним залишається право бути повторно допущеним до захисту дипломної роботи протягом наступних трьох років.

Повторно кваліфікаційна робота виконується за наявності заяви студента про допуск до захисту, дозволу ректора, рішення випускової кафедри про рекомендацію до затвердження теми та призначення наукового керівника. На вимогу кафедри тему кваліфікаційної роботи бакалавра може бути змінено або в межах тієї ж теми матеріали роботи студент може суттєво оновити і доповнити.

ДОДАТКИ
Додаток А

Бланк титульного аркушу кваліфікаційної роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

(повна назва факультету/інституту)

(повна назва випускової кафедри)

Кваліфікаційна робота бакалавра
на тему

Виконав(-ла): студент(-ка) групи _____
спеціальності

(шифр і назва спеціальності)

(прізвище та ініціали)

Науковий керівник _____

(прізвище та ініціали)

Рецензент _____

(прізвище та ініціали)

Підписи не потрібні

Київ 20__

Приклад заповнення титульного аркушу дипломної бакалаврської роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

мистецтв і моди

(повна назва факультету/інституту)

цифрового мистецтва

(повна назва випускової кафедри)

УДК 7.012:687

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему

Особливості формування художнього образу персонажу комп'ютерної гри

Виконала: студентка групи БЦМ-22
спеціальності 023 Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво,
реставрація
ОПП Цифрове мистецтво
Шевченко А.І.

Науковий керівник Дубрівна А.П.

Рецензент Чембержі Д.А.

Підписи не потрібні

Київ 20__

Додаток Б
Бланк завдання на дипломну бакалаврську роботу
УВАГА! ДРУКУЄТЬСЯ З ДВОХ БОКІВ ОДНОГО ЛИСТА

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

Інститут, _____
факультет _____
Кафедра _____
Спеціальність _____

(шифр і назва)

Освітня програма _____
(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

(назва кафедри)

(підпис)

(П.І.Б)

«_____» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____

Науковий керівник роботи _____,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

_____ затверджені наказом КНУТД від “___” _____ 20__ року №___

2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи _____

3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи _____

4. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань, які потрібно розробити) _____

5. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Терміни виконання етапів	Примітка про виконання
1.	Вступ		З підписами наукового керівника і студента
2.	Розділ 1 (назва)		З підписами наукового керівника і студента
3.	Розділ 2 (назва)		З підписами наукового керівника і студента
4.	Розділ 3 (назва)		З підписами наукового керівника і студента
5.	Висновки		З підписами наукового керівника і студента
6.	Оформлення дипломної роботи (чистовий варіант)		З підписами керівника і студента
7.	Здача дипломної роботи на кафедрі для рецензування (за 14 днів до захисту)		З підписами студента та рецензента
8.	Перевірка дипломної роботи на наявність ознак плагіату (за 10 днів до захисту)		З підписами наукового керівника, студента та працівника відділу моніторингу якості підготовки фахівців та аналітичної роботи
9.	Подання дипломної роботи на затвердження завідувача кафедри (за 7 днів до захисту)		З підписами завідувача кафедри, керівника, студента

Студент

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

Науковий керівник роботи

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

Рецензент

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

Приклад заповнення завдання на дипломну бакалаврську роботу
УВАГА! ДРУКУЄТЬСЯ З ДВОХ БОКІВ ОДНОГО ЛИСТА

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ДИЗАЙНУ**

Факультет мистецтв і моди
Кафедра цифрового мистецтва
Спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
ОПП Цифрове мистецтво

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
цифрового мистецтва

к.мист., доц. Дубрівна А.П.

“ ”

20__ року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Іванов Василь Олегович

1. Тема роботи Особливості формування художнього образу персонажу комп'ютерної гри

Науковий керівник роботи Шевченко Лариса Іванівна, к.мист., доц.

затверджені наказом КНУТД від лютого 2024 року №

2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи червень 2024 року

3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи наукові публікації, навчальна література та дослідження проєктування образу персонажу

4. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань, які потрібно розробити) Вступ, Розділ 1 Аналітичний, Розділ 2 Проєктний, Розділ 3 Реалізація художнього проєкту, Загальні висновки, Список використаних джерел, Додатки

5. Дата видачі завдання 1 вересня 20__ року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Терміни виконання етапів	Примітка про виконання
1	Вступ	лютий 2025	
2	Розділ 1 Аналітичний	лютий 2025	
3	Розділ 2 Проектний	березень 2025	
4	Розділ 3 Реалізація мистецького проекту	квітень 2025	
5	Загальні висновки	травень 2025	
6	Оформлення кваліфікаційної роботи (чистовий варіант)	травень 2025	
7	Здача кваліфікаційної роботи на кафедрі для рецензування (за 14 днів до захисту)	червень 2025	
8	Перевірка кваліфікаційної роботи на наявність ознак плагіату (за 10 днів до захисту)	червень 2025	
9	Подання кваліфікаційної роботи на затвердження завідувачу кафедри (за 7 днів до захисту)		

Студент _____

Іванов В. О.

Науковий керівник роботи _____

Шевченко Л.І.

Рецензент _____

Черниш А.М.

Додаток В
Приклад анотацій дипломної бакалаврської роботи

АНОТАЦІЯ

Крижанівська К. О. Художньо-образні засади digital-мистецтва у сучасній ілюстрації. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота за спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація – Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, 2024 рік.

Кваліфікаційну роботу присвячено аналізу особливостей сучасної ілюстрації в контексті сувенірної продукції. Визначено складові базової ілюстрації, її еволюцію та роль ілюстрації у сувенірній продукції. Проаналізовано особливості графічного оформлення новорічної сувенірної продукції. Класифіковано сувенірні товари за призначенням, видами та художнім оформленням. Визначено базові засоби художнього проектування в сучасній сувенірній продукції. Проаналізовано особливості кольорового рішення новорічної сувенірної продукції, вживані художні образи та можливі варіанти стилістики. Наведено приклад новорічної сувенірної продукції на основі проекту дипломної роботи.

Ключові слова: digital-мистецтво, ілюстрація, цифрове середовище, комп'ютерні технології, сувенірна продукція, художні прийоми, цифрові зображення, новорічні сувеніри.

SUMMARY

Kryzhanivska K. O. Artistic and imaginative basic of digital art in modern illustration. - Manuscript.

Master's thesis on the specialty 023 Fine art, decorative art, restoration. Kyiv National University of Technology and Design, Kyiv, 2024.

The bachelor's thesis is devoted to the features analysis of modern illustration in the context of souvenir production. The components of the basic illustration, its evolution and the role of illustration in souvenir products are determined. Graphic art particular qualities of New Year souvenir products are analyzed. Souvenirs are classified by purpose of use, types and decorative appearance. The basic means of artistic design in modern souvenir products are determined. The color scheme peculiarities of New Year souvenirs, the used artistic images and possible stylistic variants are analyzed. It is given an example of New Year souvenir products that are based on the project of the thesis.

Keywords: digital art, illustration, digital environment, computer technologies, souvenir products, artistic techniques, digital images, New Year souvenirs.

Додаток Д
ВІДГУК
наукового керівника кваліфікаційної роботи

виконаної на тему:

студентом (-кою)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник дипломної
роботи,
науковий ступінь, вчене
звання

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Структура відгуку керівника дипломної бакалаврської роботи

ВІДГУК

керівника кваліфікаційної роботи
виконаної на тему «_____»
студентом групи _____
Івановим Іваном Івановичем

Складається у довільній формі із зазначенням:

- головної мети кваліфікаційної роботи, в інтересах чи на замовлення якої організації вона виконана (у рамках науково-дослідної роботи кафедри, підприємства), НДІ тощо;
- відповідності виконаної кваліфікаційної бакалаврської роботи завданню;
- наукової новизни;
- ступеня самостійності при виконанні кваліфікаційної роботи;
- рівня підготовленості дипломника до прийняття сучасних рішень;
- умінь аналізувати необхідні літературні джерела, приймати правильні (інженерні, наукові) рішення, застосовувати сучасні системні та інформаційні технології, проводити фізичне або математичне моделювання, обробляти та аналізувати результати експерименту; найбільш важливих теоретичних і практичних результатів, апробації їх (участь у конференціях, семінарах, оформлення патентів, публікація у наукових журналах тощо);
- загальні оцінки виконаної КРБ, відповідності якості підготовки дипломника вимогам освітньо-наукової програми і можливості присвоєння йому відповідної кваліфікації;
- інші питання, які характеризують професійні риси дипломника.

ДБР виконаний у повному обсязі, відповідає встановленим вимогам і заслуговує позитивної оцінки, а її автору, Іванову Івану Івановичу, може бути присвоєна кваліфікація бакалавра з _____ за спеціальністю _____.

Науковий керівник
кваліфікаційної роботи,
к.мист., доц.,
доцент кафедри цифрового
мистецтва КНУТД

Петренко Г.І.

Додаток Е
Бланк рецензії на дипломну бакалаврську роботу

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційної роботу
на здобуття освітнього ступеня бакалавра

виконану на тему: _____

студентом (-кою) _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Рецензент

(посада, науковий ступінь, вчене
звання)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Печатка установи, організації рецензента *(тільки для зовнішнього рецензента)*

Структура рецензії на дипломну бакалаврську роботу

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційної роботу
виконану на тему: «_____»
студентом групи _____
Івановим Іваном Івановичем

Складається у довільній формі із зазначенням:

- відповідності КРБ затвердженій темі та завданню;
- актуальності теми, новизни постановки і розроблення задачі;
- наукової новизни;
- оригінальності прийнятих рішень та отриманих результатів;
- правильності проведених розрахунків;
- якості виконання пояснювальної записки;
- можливості впровадження результатів;
- обґрунтованості висновків та пропозицій;
- використання наукових методів дослідження;
- вміння студента чітко, грамотно і аргументовано викладати матеріал, правильно оформлювати його;
- участі студента у проведених дослідженнях, теоретичній та аналітичній обробці отриманих результатів,
- формулювання наукової ідеї (положення);
- недоліків, щодо змісту роботи або оформлення;
- оцінки ДБР за 100-бальною системою і можливості присвоєння дипломнику освітнього ступеню «бакалавр» відповідно освітньої бакалаврської програми.

ДБР виконана у повному обсязі, відповідає встановленим вимогам і заслуговує оцінки «відмінно», а її автору, **Іванову Івану Івановичу**, може бути присвоєна кваліфікація бакалавра з _____ за спеціальністю _____.

Рецензент

к.т.н., доц.,

доцент кафедри мистецтва та

дизайну костюму

КНУТД

_____ Долженко Г.М.

Додаток Л
Приклад оформлення реферату

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

Факультет мистецтв і моди
Кафедра цифрового мистецтва

РЕФЕРАТ
до кваліфікаційної роботи бакалавра

на тему:

«Особливості формування художнього образу персонажу комп'ютерної гри»

Виконала: студентка групи БЦМ-22
спеціальності 023 Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво,
реставрація _____
ОПП Цифрове мистецтво
Шевченко А.І.

Науковий керівник Дубрівна А.П.

Рецензент _____ Чембержі Д.А.

Київ – 2024

Актуальність теми. У сучасному світі цифрові технології відіграють провідну роль, заглиблюючись в усі сфери людської діяльності. Мистецтво не є винятком, активно піддаючись впливу комп'ютеризації. Так, digital-мистецтво вимагає від художника не менших знань і умінь, ніж традиційна мистецька сфера, оскільки потребує володіння певним програмним пакетом для праці у цифровому середовищі. Актуальність зазначеного виду мистецтва зростає з кожним днем. Графічне мистецтво тісно пов'язане з цифровим мистецтвом, а ілюстрація, як одна з його форм, в умовах новітніх запитів сучасного споживача візуального контенту, потребує створення актуальних методів і підходів. Digital-мистецтво стає не просто комп'ютерною імітацією традиційних інструментів художника, але створює нові види художніх творів, основною формою існування яких є цифрове середовище. Сучасний стан поліграфічного друку актуалізує питання використання методів цифрового мистецтва в створенні ілюстрацій. Особливості застосування цифрових технологій в поліграфічному виробництві, де ілюстрація займає одну із провідних позицій, формують нові стратегії у побудові образної системи для досягнення високого візуального рівня, що актуалізує тему дослідження.

Традиції святкування Різдва та Нового Року мають глибоке коріння в історії людства. З часом свята набували все більшої популярності та утворення нових традицій, що стало невід'ємною частиною суспільства. Ці події відобразились у найпопулярнішому та найстарішому подарку світу – сувенірі. У святкові тижні перед зимовими святами на ринку в асортименті з'являється широкий вибір новорічних та різдвяних товарів, серед яких активно присутні поліграфічні сувенірні товари. Ця група тематичних товарів широко використовує цифрову ілюстрацію, оскільки зимовим святам характерні певні традиції та легенди, що передають атмосферу свят та є візуально привабливими для потенційного споживача.

Мета дослідження: аналіз особливостей сувенірної продукції тематичного напрямлення (новорічні свята), визначення видів, їх систематизація, окреслення чинників, що забезпечують максимальну художню виразність її візуального контенту в контексті сучасної ілюстрації.

Завдання дослідження. Відповідно до мети в роботі передбачено вирішення наступних завдань:

- проаналізувати категоріально-понятійний апарат ілюстрації та джерельну базу за темою дипломної роботи;
- проаналізувати та систематизувати літературу історії ілюстрації та сувенірної продукції, сформувані історіографію;
- чинники, що фігурують в ілюстрації сучасної новорічної сувенірної продукції у різних країнах світу;

- простежити та охарактеризувати кольорове рішення, графічні особливості та стильові ознаки ілюстрації для новорічної сувенірної продукції;
- з'ясувати чинники, що допомагають художнику створити вдалий проект новорічної сувенірної продукції.

Об'єктом дослідження художньо-образні особливості цифрової ілюстрації.

Предметом дослідження є сучасні аспекти графічного мистецтва.

Методологію дослідження склали такі методи: системно-аналітичний – для встановлення поглибленого розуміння та аналізу об'єктів; синтезу та узагальнень – для виявлення проблем, що піднімалися вітчизняними та зарубіжними дослідниками; аналізу аналогів – для опрацювання літератури для кращого розуміння об'єкту за наявності в них подібних властивостей у художньої творчості; класифікації, порівнянь, системний і типологічний – для аналізу об'єктів образотворчого мистецтва; стилістичного аналізу – для визначення візуальних особливостей аналізованих графічних об'єктів у мистецтві; дедукції – для виведення нового положення логічним способом із попередніх досліджень; комплексно-історичний – для дослідження витоків та еволюції ілюстрації та сувенірної продукції; формальний – для аналізу візуальної форми об'єкта графічного мистецтва; компаративний метод – для застосування вдалого поєднання ілюстрації та сувенірної продукції.

Інформаційну базу дослідження склали праці:

- фундаментальні дослідження вітчизняних та зарубіжних істориків і теоретиків мистецтва (Н. К. Проніна, М. В. Михайлов та А. М. Спиридонова, Д. О. Шавлигін та А. М. Обморокова, І. О. Макарова, О. А. Ісаєва, С. В. Єрохіна, О. І. Белозеров і А. М. Селіна);
- праці з технологічних аспектів цифрового графічного проектування (Т. Ю. Бистрова);
- джерела мережі Інтернет за тематикою ілюстрації, сувенірної продукції та новорічних та різдвяних традицій.

Отримані результати та їх елементи наукової новизни полягають у тому, що:

- виявлено основні образно-художні чинники, що впливають на оптимізацію сприйняття творів цифрової ілюстрації, зумовлених особливостями стилістичних прийомів та вибору теми.
- систематизовано та узагальнено історіографію ілюстрації, сувенірної продукції та концептуально положень зимових свят.
- набули подальшого розвитку практичні методи створення ілюстрація для тематичної (новорічні свята) сувенірної продукції.

Практичне значення одержаних результатів дослідження розширює існуючу базу знань зазначеної проблематики, фактографічні та аксіологічні результати якого можуть слугувати основою для розробки лекційних курсів з дисциплін

мистецького спрямування та розширювати вибір теоретичного матеріалу для проведення семінарів у вищих навчальних закладах мистецької освіти.

Висновки ВСТАВИТИ ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Рекомендації щодо використання одержаних результатів. Результати дослідження можуть бути використані в індустрії виробництва цифрового контенту, дизайн-студіями, науковими установами та іншими організаціями, що функціонують в галузі цифрового образотворчого мистецтва для сприяння їх розвитку.

Обсяг і структура кваліфікаційної роботи. Дипломна робота бакалавра складається зі вступу, розділів, висновків, списку використаних джерел (50 найменувань) та додатків. Загальний обсяг бакалаврської роботи 75 сторінок комп'ютерного тексту.

Апробація результатів дослідження. Дубрівна А. П., Крижанівська К. О. Особливості графічного оформлення новорічної сувенірної продукції. *Актуальні проблеми сучасного дизайну: зб. матеріалів доп. Учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф.* Київ: 2020. С 66–69.

Публікації. Дубрівна А. П., Крижанівська К. О. Художньо-образні засади digital-мистецтва в сучасній ілюстрації. *Технології та дизайн.* 2020. № 3. С. 1–11.

Ключові слова: digital-мистецтво, ілюстрація, цифрове середовище, комп'ютерні технології, сувенірна продукція, художні прийоми, цифрові зображення, новорічні сувеніри.